

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗΣ

Τμήματα: B1 & B4

12-1-2020

Κοινωνικά δίκτυα, συν και πλην

Είναι γεγονός αναντίρρητο ότι η κοινωνική δικτύωση αποτελεί έναν νέο τρόπο επικοινωνίας ευρύτατα διαδεδομένο, ο οποίος αποκτά όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις. Επί δεκαετίες ο άνθρωπος αναζητούσε τρόπους να αλλάξει την προσωπική του οπτική σε ό,τι αφορούσε τις κοινωνικές του σχέσεις, και το διαδίκτυο στάθηκε το προσφορότερο έδαφος για κάτι τέτοιο. Σημαντικό είναι να δούμε κατά πόσο και σε ποιον βαθμό τα κοινωνικά δίκτυα μπορούν να γίνουν **πόλοι** έλξης μεταξύ των ανθρώπων, για ποιους λόγους κάποιος συμμετέχει σε αυτά, ποιοι δεσμοί συνεργασίας αναπτύσσονται διαδικτυακά και, τέλος, πόσο επηρεάζεται ο ατομικός αυτοπροσδιορισμός, όταν ο άνθρωπος λειτουργεί ως μέλος ενός ευρύτερου οργανισμού που διαρκώς αλλάζει και αποκτά γιγαντιαίες διαστάσεις.

Οι δεσμοί που αναπτύσσονται σε αυτούς τους κοινωνικούς ιστούς, οικογενειακοί, επαγγελματικοί ή φιλικοί, συνδέουν ομάδες ατόμων με διαφορετικά συναισθήματα, πολιτικές **πεποιθήσεις** και οικονομική κατάσταση. Ακόμη, οι κοινωνικοί ιστοί μπορούν να λειτουργήσουν και ως αγωγοί ιδεών, αλτρουιστικών πράξεων, σκέψεων, επιθυμιών, καθώς είναι ικανοί να μεταλαμπαδεύσουν στον διαφορετικό ορίζοντα ενός άλλου ατόμου ανάλογες αξίες και να προκαλέσουν συμπεριφορές.

Φυσικά, υπάρχουν βασικοί κανόνες λειτουργίας ενός κοινωνικού δικτύου, όπως η σύνδεση, ο δεδομένος και προαπαιτούμενος δεσμός ανάμεσα στα μέλη μιας ομάδας και η μετάδοση μιας πληροφορίας, η οποία σχετίζεται κυρίως με την ταχύτητα και την **αμεσότητα**. Η ανθρώπινη αλληλεπίδραση, ο γρήγορος συντονισμός συναισθημάτων, η ικανότητα της μαζικής αντίδρασης μπορούν να λάβουν επιδημικές διαστάσεις μέσα στο διαδίκτυο και να φορτίσουν ή να αποφορτίσουν ανάλογα μια συγκεκριμένη αντίδραση, θετική ή αρνητική.

Ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζεται από τα κοινωνικά δίκτυα είναι το προσωπικό συναίσθημα της ικανοποίησης που πηγάζει από το γεγονός ότι υπάρχουν «δίπλα» μας άλλοι άνθρωποι, υπάρχουν «φίλοι». Εικονικοί έστω, αλλά φίλοι. Είναι γεγονός ότι ο άνθρωπος διακρίνεται και από το εγγενές **γνώρισμα** της επιζήτησης κοινωνικών σχέσεων, επομένως είναι δεδομένη η ευχαρίστηση που νιώθει στον εικονικό, έστω, κόσμο της φιλίας που αναπτύσσει ο ίδιος μέσα σε ένα πολυοργανικό σώμα, όπως είναι κάποιο κοινωνικό δίκτυο.

Όμως, στον αντίποδα αυτής της πραγματικότητας υπάρχει πάντα το τεράστιο κοινωνικό φαινόμενο των ημερών, εκείνο της μοναξιάς, το οποίο δημιουργεί η εικονική διασύνδεση. Η βασική ανάγκη για οικειότητα και κοινωνία σχέσεων μεταξύ

των ανθρώπων και η σύγχρονη, αστική κυρίως, μοναξιά λειτουργούν ως προωθητική δύναμη διασύνδεσης. Τα άτομα με πολλούς εικονικούς φίλους νιώθουν αμβλυμένο αυτό το συναίσθημα, μια και η εγγύτητα τροφοδοτείται συνεχώς και είναι σαφές ότι ο μοναχικός άνθρωπος τείνει να προσδεθεί πιο σφιχτά στα δίκτυα κοινωνικής διασύνδεσης, απαλύνοντας ταυτόχρονα και άλλες αρνητικές ψυχολογικές καταστάσεις, όπως είναι το άγχος, η απόρριψη, ο θυμός, η θλίψη και η κατάθλιψη.

Τα κοινωνικά δίκτυα είναι πολύπλοκοι και πολυεπίπεδοι οργανισμοί, οι οποίοι διαρκώς εξελίσσονται, **διογκώνονται**, αναπροσαρμόζονται ή περιορίζονται. Συχνά ο άνθρωπος, καθώς είναι συνδεδεμένος σε κάποιον κοινωνικό ιστό, στερείται αναγκαστικά ένα μέρος της ατομικότητάς του. Επομένως, η μεγάλη πρόκληση για όλους μας είναι να βρούμε τη χρυσή τομή ανάμεσα στην ατομική συμπεριφορά και στη συμπεριφορά που εκδηλώνεται ως αποτέλεσμα σύνδεσης σε κάποιο δίκτυο. Βέβαια, θα πρέπει να έχουμε κατά νου ότι, όπως σε όλα τα πράγματα, έτσι και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης η επωφελής ή επιβλαβής χρήση εναπόκειται στις δικές μας επιλογές και στη δική μας κρίση.

Τ. Μπάιλα, *Διαδικτυακό περιοδικό Thinkfree*, 21.8.2012 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

- A.** Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο των τεσσάρων πρώτων παραγράφων του κειμένου (70 - 90 λέξεις).
(μονάδες 15)
- B1.** Γιατί, σύμφωνα με το κείμενο, η εικονική διασύνδεση μπορεί να οδηγήσει στο φαινόμενο της μοναξιάς; (60 – 80 λέξεις)
(μονάδες 10)
- B2.** Πώς εξασφαλίζεται η συνοχή στο εσωτερικό της τελευταίας παραγράφου του κειμένου;
(μονάδες 5)
- Γ1.** Να γράψετε από μία πρόταση με καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις (επισημαίνονται και στο κείμενο με **έντονη γραφή**). Φροντίστε, ώστε μέσα από την πρόταση να γίνεται φανερή η σημασία της κάθε λέξης: **πόλοι, πεποιθήσεις, αμεσότητα, γνώρισμα, διογκώνονται** (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το γένος κλπ.).
(μονάδες 10)

- Γ2.** Να διακρίνετε αν στην ακόλουθη περίοδο χρησιμοποιείται η ενεργητική ή η παθητική σύνταξη, να εξηγήσετε το λόγο και κατόπιν να την τρέψετε στην αντίστροφή της: «ο άνθρωπος διακρίνεται και από το εγγενές γνώρισμα της επιζήτησης κοινωνικών σχέσεων».

(μονάδες 5)

- Γ3.** Στην ακόλουθη παράγραφο να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με νοηματικά ισοδύναμες:

«Οι δεσμοί που αναπτύσσονται σε αυτούς τους κοινωνικούς ιστούς, οικογενειακοί, επαγγελματικοί ή φιλικοί, συνδέουν ομάδες ατόμων με διαφορετικά συναισθήματα, πολιτικές πεποιθήσεις και οικονομική κατάσταση. Ακόμη, οι κοινωνικοί ιστοί μπορούν να λειτουργήσουν και ως αγωγοί ιδεών, αλτρουιστικών πράξεων, σκέψεων, επιθυμιών, καθώς είναι ικανοί να μεταλαμπαδεύσουν στον διαφορετικό ορίζοντα ενός άλλου ατόμου ανάλογες αξίες και να προκαλέσουν συμπεριφορές».

(μονάδες 10)

- Γ4.** «Φυσικά, υπάρχουν βασικοί κανόνες λειτουργίας ενός κοινωνικού δικτύου, όπως η σύνδεση, ο δεδομένος και προαπαιτούμενος δεσμός ανάμεσα στα μέλη μιας ομάδας και η μετάδοση μιας πληροφορίας, η οποία σχετίζεται κυρίως με την ταχύτητα και την αμεσότητα».

Να εξηγήσετε τη χρήση του πρώτου και του τελευταίου κόμματος της παραπάνω περιόδου.

(μονάδες 5)

- Δ.** Συμμετέχετε σε διαγωνισμό που διοργανώνει το σχολείο σας με θέμα «οι διαδικτυακές επιδράσεις στην ανθρώπινη καθημερινότητα» και προσχεδιάζετε λόγο στον οποίο αναλύετε τις θετικές συνέπειες του διαδικτύου στους ενήλικες χρήστες, αλλά και προβληματίζεστε για τις επιφυλάξεις που αυτοί οφείλουν να διατηρούν ως προς τη διαφύλαξη της ατομικότητάς τους, απέναντι στις εικονικές φιλίες και εν γένει τις διαδικτυακές σχέσεις που δημιουργούν. Ο προσχεδιασμένος προφορικός σας λόγος να μην ξεπερνά τις 400 λέξεις [Για δική σας χρήση και διευκόλυνση εμπλουτίστε την ανάπτυξη των παραγράφων σας με συγκεκριμένες μεθόδους ανάπτυξης και εξασφαλίστε τη συνοχή των γραφομένων σας. Προσοχή και στο επικοινωνιακό πλαίσιο].

(μονάδες 40)

Καλή Χρονιά και κάθε επιτυχία!!!

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Για πολλούς αναλυτές η εμφάνιση του διαδικτύου εμπεριέχει την υπόσχεση της άπλετης πληροφόρησης και της βελτίωσης της ποιότητας του δημόσιου διαλόγου. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η τεχνολογία του ίντερνετ αφενός μείωνε το κόστος της πληροφόρησης και αφετέρου έδινε τη δυνατότητα στους πολίτες να ανταλλάσσουν απόψεις και να ασκούν αμοιβαία κριτική. Όλα αυτά φυσικά θα ήταν προς όφελος των δημοκρατικών διαδικασιών και της κουλτούρας του πολιτικού διαλόγου, στην οποία βασίζεται η δημοκρατία.

Όμως, δυστυχώς σήμερα βλέπουμε ότι αυτές οι προβλέψεις δεν επαληθεύονται. Αντίθετα, σε μεγάλο βαθμό το ίντερνετ φαίνεται ότι προωθεί τον πολιτικό εξτρεμισμό και τη μονοσήμαντη πληροφόρηση. Σύμφωνα με τον γνωστό πανεπιστημιακό Cass Sunstein (που πρόσφατα έγινε διευθυντής του Ρυθμιστικού Γραφείου του Λευκού Οίκου), αυτό το οποίο είναι καθοριστικό με το ίντερνετ, δεν είναι τόσο ότι δίνει τη δυνατότητα στον πολίτη να έχει περισσότερη πληροφόρηση. Ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι του δίνει τη δυνατότητα να αποκλείει την πληροφόρηση που δεν του αρέσει.

«Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο με τη νέα τεχνολογία», γράφει, «είναι η αυξανόμενη δύναμη των καταναλωτών να «φιλτράρουν» αυτό που βλέπουν». Ένα από τα πιο σημαντικά

αποτελέσματα αυτού του φιλτραρίσματος είναι ότι οι χρήστες εκτίθενται μόνο στην πληροφόρηση που τους είναι αρεστή. Σήμερα τα μπλογκ που αναπτύσσονται ταχύτερα είναι εκείνα που έχουν μια μονοσήμαντη ιδεολογική και πολιτική τοποθέτηση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυτά ικανοποιούν τις προτιμήσεις των χρηστών τους. Οι αριστεροί στις ΗΠΑ προσφεύγουν στο Huffington Post για να βρουν αυτά που τους αρέσουν και οι δεξιοί με τη σειρά τους στο Drudge Report.

Όμως, το πρόβλημα δεν είναι απλώς ότι κάθε χρήστης απλά χρησιμοποιεί την πληροφόρηση που ενισχύει τις δικές του προκαταλήψεις και αποφεύγει να πληροφορείται για οτιδήποτε άλλο. Ακόμα πιο σημαντικό είναι το φαινόμενο που οι ψυχολόγοι ονομάζουν «ομαδική πόλωση», αναφερόμενοι στην τάση που έχουν οι άνθρωποι να υιοθετούν ακραίες απόψεις, όταν συνομιλούν με άτομα των ίδιων απόψεων. Το φαινόμενο της «ομαδικής πόλωσης» έχει τεκμηριωθεί με πολλά πειράματα. Σε ένα πείραμα οι φεμινίστριες που μιλούσαν μόνο με φεμινίστριες γίνονταν πιο ανένδοτες στον φεμινισμό τους. Σε ένα άλλο, οι οπαδοί των αθλητικών ομάδων γίνονταν ακόμη πιο φανατικοί με την «ομαδάρα» τους, όταν συζητούσαν μόνο με ομοιοσύντες.

Υπάρχουν πολλές θεωρίες που έχουν προταθεί για να εξηγήσουν το φαινόμενο της ομαδικής πόλωσης. Σύμφωνα με μια θεωρία, όταν τα άτομα συζητούν μόνο με άλλους που έχουν τις ίδιες απόψεις, ακούνε νέα επιχειρήματα υπέρ των απόψεών τους, κάτι που τους κάνει να τις υιοθετούν με ακόμη μεγαλύτερο πάθος. Σύμφωνα με μια άλλη θεωρία, τα άτομα προσπαθούν συνεχώς να ξεπεράσουν αλλήλους. Αν, λοιπόν, όλοι σε μια

ομάδα συμφωνούν ότι π.χ. θα πρέπει να διατηρηθεί η μονιμότητα στον δημόσιο τομέα, σύντομα θα εμφανιστούν και αυτοί που θα υποστηρίζουν ότι θα πρέπει να επεκταθεί και στον ιδιωτικό. Η τάση της **ομαδικής** πόλωσης ενισχύεται στο ίντερνετ, όπου σύμφωνα με τον Sunstein παίρνει τη μορφή της «κυβερνοπόλωσης».

«Το ίντερνετ», γράφει, «λειτουργεί για πολλούς ως το εκτροφείο του εξτρεμισμού, επειδή ακριβώς αυτοί που συμφωνούν επικοινωνούν μεταξύ τους με μεγαλύτερη ευκολία και συχνότητα». Αυτό καθιστά το ίντερνετ ένα κατ' εξοχήν μέσο παραπληροφόρησης. Στο βαθμό που προσφεύγεις μόνο στις ιστοσελίδες που ενισχύουν τις προκαταλήψεις σου, δεν σε ενδιαφέρει αν η πληροφόρηση για τους αντιπάλους είναι σωστή ή όχι - ούτε πρόκειται να το ελέγξεις.

Διασκευή άρθρου του Τ. Μίχα, έντυπη έκδοση
εφημερίδας Ελευθεροτυπία, 7-12-2009

Λεξιλόγιο

Εξτρεμισμός: στάση που χαρακτηρίζεται από την υιοθέτηση ακραίων αντιλήψεων και βίαιων μεθόδων (κυρίως στην πολιτική).

Λεξικό Γ. Μπαμπινιώτη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη των τεσσάρων πρώτων παραγράφων (60 -80 λέξεις).

Μονάδες 15

B.1. Να σημειώσετε αν είναι «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» το περιεχόμενο των προτάσεων που σας δίνονται σύμφωνα με το περιεχόμενο του κειμένου: **(Μονάδες 15)**

1. Μέσω του διαδικτύου βελτιώνεται ο διάλογος.
2. Το ίντερνετ δεν προωθεί τον πολιτικό εξτρεμισμό.
3. Τα μπλογκ που αναπτύσσονται ταχύτερα είναι εκείνα που έχουν μια μονοσήμαντη άποψη.
4. Τα άτομα δεν έχουν την τάση να προσπαθούν να ξεπεράσουν ο ένας τον άλλο.
5. Το διαδίκτυο δεν προάγει την παραπληροφόρηση.

B.2. α) Να εντοπίσετε τα δομικά στοιχεία και τη μέθοδο (ή τις μεθόδους) ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου του κειμένου («Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο ... στο Drudge Report»).

β) Πώς εξασφαλίζεται η συνοχή της δεύτερης παραγράφου του κειμένου;

Μονάδες 10

B.3. Ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί το γ' ενικό και το β' ενικό πρόσωπο. Να εξηγήσετε τι επιτυγχάνει με κάθε ρηματικό πρόσωπο που επιλέγει.

Μονάδες 5

B.4. Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική στο απόσπασμα «Το φαινόμενο της «ομαδικής πόλωσης» έχει τεκμηριωθεί (από τους επιστήμονες) με πολλά πειράματα» και να αιτιολογήσετε την επιλογή του συγγραφέα.

Μονάδες 5

B.5. α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για τις λέξεις με έντονα γράμματα.

Μονάδες 5

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για τις υπογραμμισμένες λέξεις.

Μονάδες 5

Γ. Σας ζητείται να γράψετε ένα άρθρο (350 περίπου λέξεων) για το περιοδικό του σχολείου σας, στο οποίο να καταγράφετε τους τρόπους και τους κινδύνους της παραπληροφόρησης μέσω του διαδικτύου και των ΜΜΕ και στην συνέχεια να τονίσετε τους λόγους για τους οποίους τα ΜΜΕ καταφεύγουν σ αυτήν.

Μονάδες 40

Καλή Επιτυχία!

